

АГУУЛГА

Гарчиг	Хуудас
Товчилсон үгийн тайлбар	2-2
Хүснэгтийн жагсаалт	3-3
Хавсралтын жагсаалт	3-3
Дүрслэлийн жагсаалт	3-3
Ерөнхий зүйл	4-5
Үндсэн мэдээлэл	6-6
БҮЛЭГ 1. Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын зарим төсөл, арга хэмжээг холбогдох хуульд нийцүүлэн төлөвлөөгүй байна.	7-9
БҮЛЭГ 2. Зарим төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагаанд холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөөгүй, шаардлага хангаагүй гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулсан зөрчил давтагдсан байна.	10-12
БҮЛЭГ 3. Төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлд тавих захиалагчийн хяналт хангалтгүйгээс төлөвлөсөн хугацаандаа чанартай, үр дүнтэй хэрэгжихгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлж байна.	13-16
БҮЛЭГ 4. Зарим төсөл, арга хэмжээний санхүүжилтийг хууль, журамд нийцүүлэн олгоогүй, хөрөнгө оруулалтын үр дүнд бий болсон хөрөнгийн 18.6 хувийг данс бүртгэлд тусгаагүй байна.	17-20
Аудитын дүгнэлт	21-21
Аудитын зөвлөмж	21-21

Товчилсон үгийн тайлбар

ААН	Аж ахуй нэгж
ААНБ	Аж ахуй нэгж байгууллага
АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт
АНТАГ	Аймаг, Нийслэл дэх Төрийн аудитын газар
БГД	Баянгол дүүрэг
БЗД	Баянзүрх дүүрэг
БХД	Багахангай дүүрэг
ЕБ	Ерөнхий боловсрол
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЗГ	Засгийн Газар
ЗД	Засаг Дарга
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал
КВТ	Киловатт
МУИС	Монгол Улсын их сургууль
НА	Нийцлийн аудит
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл
НДХ	Нийгмийн даатгалын хэлтэс
НТАГ	Нийслэл дэх Төрийн аудитын газар
ШТА	Шууд тайлагнах аудит
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ОНТХО	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт
ӨЭМТ	Өрхийн эрүүл мэндийн төв
СБД	Сүхбаатар дүүрэг
СС	Сангийн сайд
СЯ	Сангийн яам
СХД	Сонгинохайрхан дүүрэг
ТАХ	Төсөл, арга хэмжээ
ТББ	Тендерийн баримт бичиг
ТБОНӨХБАҮХАТХ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТӨҮГ	Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар
ТХТХ	Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
ТЭЗҮ	Техник эдийн засгийн үндэслэл
УБ	Улаанбаатар
УС-ДУ	Ус дулаан
ХАА	Худалдан авах ажиллагаа
ХААА	Худалдан авах ажиллагааны алба
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ЦДАШ	Цахилгаан дамжуулах агаарын шугам
ЧД	Чингэлтэй дүүрэг
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв

Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн аудитын тайлан

Хүснэгтийн жагсаалт

Дугаар	Гарчиг	Хуудас
Хүснэгт 1	Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалт	6-6
Хүснэгт 2	Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний хэрэгжилт	13-13
Хүснэгт 3	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар санхүүжүүлсэн ТАХ	17-17
Хүснэгт 4	НББ тайланд тусгасан ТАХ	19-19

Дүрслэлийн жагсаалт

Дугаар	Гарчиг	Хуудас
Дүрслэл 1	Шинээр хэрэгжүүлэх ТАХ-ний ангилал	6-6
Дүрслэл 2	Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй батлагдсан ТАХ	9-9
Дүрслэл 3	ТАХ-ний ангилал	13-13

ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2025 оны “Төрийн аудитын байгууллагын 2026 онд гүйцэтгэх аудитын жилийн төлөвлөгөө батлах тухай” А/179, “Тушаалын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай” А/33 дугаар тушаалд тус тус үндэслэн Төрийн аудитын байгууллагын хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд аудитыг хийж гүйцэтгэв.

Аудитын зорилго, зорилт

Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газраас хийсэн нийцлийн аудитын тайланг нэгтгэн боловсруулж Үндэсний аудитын газарт танилцуулахад аудитын зорилго чиглэгдсэн. Уг зорилгын хүрээнд дараах дэд асуудлуудад аудитыг чиглүүлэн нэгтгэсэн. Үүнд:

- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг холбогдох хуульд нийцүүлэн төлөвлөсөн эсэх;
- Хөрөнгө оруулалтаар төлөвлөсөн төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг хууль, журмын дагуу зохион байгуулсан эсэх;
- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг хугацаанд нь чанартай гүйцэтгүүлсэн эсэх;
- Хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний санхүүжилтийг шийдвэрлэж, хөрөнгө бүртгэлд тусгасан эсэх.

Аудитын хамарсан хүрээ

Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын аудитын тайланг хамруулсан.

Аудитын арга зүй

Аудитыг гүйцэтгэлийн аудитын стандарт АДБОУС 100, 300, 400, 3000-3100, 4000, Монгол Улсын төрийн аудитын стандарт MNS 6817-5:2020 Гүйцэтгэлийн аудитын зарчим, MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын стандарт, “Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам”-ын дагуу аудитын зорилго, асуудлын шинжилгээний асуултад хариулт өгөхөд шаардагдах бүх төрлийн нотлох баримтыг цуглуулж, дүн шинжилгээ хийх, харьцуулах, тулган баталгаажуулах, түүвэрлэн хянах зэрэг судалгааны арга зүйг ашигласан байна.

Аудитад ашигласан шалгуур үзүүлэлт

Аудитад дараах шалгуур үзүүлэлтийг ашиглав. Үүнд:

- Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль;
- Төсвийн тухай хууль;
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль;
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль;
- Барилгын тухай хууль;
- Авто замын тухай хууль;
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль;
- Засгийн газрын 2019 оны 108 дугаар тогтоолоор баталсан “Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах дүрэм”;

- Засгийн газрын 2023 оны 278 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах тайлагнах журам”;
- Засгийн газрын 2024 оны 91 дүгээр тогтоолоор баталсан “Нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээг үндэслэн газар чөлөөлөх журам”;
- Сангийн сайдын 2018 оны 295 дугаар тушаалаар баталсан “Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг үнэлж, эрэмбэлэх үйл ажиллагааны журам болон холбогдох аргачлалууд”;
- Сангийн сайдын 2023 оны 250 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах журам”;
- Барилга байгууламж үнэ бүрдэл, төсөв зохион норм ба дүрэм, стандарт;
- Аймаг, Нийслэл, Сум, Дүүргийн ИТХ-ын 2024, 2025 оны төсөв баталсан тогтоолууд;
- Аймаг, Нийслэл, сум, дүүргийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл;
- Батлагдсан төсөвт зураг төсөв, ТЭЗҮ, магадлалын ерөнхий дүгнэлт, ажил гүйцэтгэх гэрээ болон бусад холбогдох эрх зүйн баримтууд.

Аудитыг аймаг, Нийслэл дэх Төрийн аудитын газрууд өөрийн баталсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу хийж гүйцэтгэн, тайланг Нийслэл дэх Төрийн аудитын газар нэгтгэлээ.

Аудитад учирсан хүндрэл, бэрхшээл

ТАХ-ний хэрэгжилтийн бодит байдалд аудит хийхэд аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газруудын хүний нөөц хүрэлцэхгүйн улмаас эрсдэлд суурилан түүвэрлэн хянасан байна.

ҮНДСЭН МЭДЭЭЛЭЛ

Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар шинээр хэрэгжих 6,532.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 2570 ТАХ, шилжин хэрэгжих 11,793.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 1634 ТАХ, нийт 18,326.4 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 4204 ТАХ-г хэрэгжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Хүснэгт 1. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө

(тэрбум.төгрөг)

№	Аймаг, хот	Шинэ ТАХ		Шилжих ТАХ		Нийт ТАХ	
		ТАХ-ний тоо	Төсөвт өртөг	Тоо	Төсөвт өртөг	Тоо	Төсөвт өртөг
1	Архангай	49	6.9	2	1.2	51	8.1
2	Баян-Өлгий	86	9.1	11	2.5	97	11.6
3	Баянхонгор	24	2.9	24	5.5	48	8.4
4	Булган	30	7.1	10	1.2	40	8.3
5	Говь-Алтай	5	0.5	5	0.5	10	1.0
6	Говь-сүмбэр	25	5.7	8	0.5	33	6.2
7	Дархан	50	12.5	142	33.2	192	45.7
8	Дорноговь	111	34.4	61	69.1	172	103.5
9	Дорнод	27	1.2	9	6	36	7.2
10	Дундговь	54	23.9	13	5.6	67	29.5
11	Завхан	64	7.4	10	1.8	74	9.2
12	Орхон	195	97.0	103	76.9	298	173.9
13	Өвөрхангай	19	4.3	10	2.2	29	6.5
14	Өмнөговь	379	311.7	176	361.8	555	673.5
15	Сүхбаатар	29	11.1	21	16.9	50	28.0
16	Сэлэнгэ	133	14.5	62	9.7	195	24.2
17	Төв	62	11.5	0	0	62	11.5
18	Увс	19	5.3	2	0.8	21	6.1
19	Ховд	128	15.4	54	14	182	29.4
20	Хөвсгөл	116	31.9	12	3.7	128	35.6
21	Хэнтий	62	8.3	14	4.2	76	12.5
22	Нийслэл	903	5,910.2	885	11,176.4	1,788	17,086.6
Нийт		2570	6,532.7	1634	11,793.7	4204	18,326.4

Эх сурвалж: АНТАГ-ын аудитын тайлан, судалгаа

Тайлант онд орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр хэрэгжих ТАХ 2750 болж, өмнөх оноос 28.1 хувь, санхүүжилт 6,532.7 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос 18.6 хувиар буурсан байна.

Тайлант онд орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн ТАХ-ний 72.5 хувь нь бүрэн хэрэгжиж, 18.9 хувь нь хэрэгжих шатанд, 8.6 хувь нь хэрэгжээгүй байна.

Дүрслэл 1. Шинээр хэрэгжүүлэх ТАХ-ний ангилал

Шинээр хэрэгжүүлэх ТАХ-ний 32.3 хувийг их засвар, 29.9 хувийг тоног төхөөрөмж, 18.2 хувийг ТЭЗҮ, зураг төсөл, зөвлөх үйлчилгээ, 14.2 хувийг барилга байгууламж, 5.4 хувийг авто зам болон бусад ангилалд хамаарах ТАХ эзэлж байна.

БҮЛЭГ 1. ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЗАРИМ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭГ ХОЛБОГДОХ ХУУЛЬД НИЙЦҮҮЛЭН ТӨЛӨВЛӨӨГҮЙ БАЙНА.

1.1. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх зарим ТАХ-г Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан зарчимд нийцээгүй байна. Тухайлбал:

- *Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2024 оны “Орон нутгийн төсөө батлах тухай” 03/14 дүгээр тогтоолоор шинээр хэрэгжих зарим ТАХ-г төлөвлөж батлуулахдаа төсөвт өртөггүй тусгаж батлуулсан нь төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх, санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх, ил тод, хариуцлагатай байх зарчим;*
- *Нийслэл, БНД, БХД, ЧД, СХД, ХУД-үүд, 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төсвийг батлахдаа төсвийн тодотголоор шинэ хэрэгжих, он дамжин хэрэгжиж буй ТАХ-г төсөвт тусгаагүй, төсөвт өртгийг давхардуулан тусгасан, орон нутгийн хөгжлийн сангийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх ТАХ-г баталсан нь Төсвийн тухай хуульд заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх, ил тод, хариуцлагатай байх зарчмуудыг баримтлаагүй байна. **Хавсралт 1.***

1.2. Шинээр хэрэгжих ТАХ-г “Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”, “Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр”, “Хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө” зэрэг бодлогын баримт бичгүүдтэй 17.3 хувийг нийцүүлэн төлөвлөөгүй байна. Тухайлбал:

- *УБ, БЗД, 11.1 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 15 ТАХ;*
- *Завхан аймаг, 8.5 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 21 ТАХ;*
- *УБ, ХУД, 7.5 тэрбум төгрөгийн 16 ТАХ;*
- *УБ, ЧД, 5.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 17 ТАХ;*
- *Ховд аймаг, 4.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 17 ТАХ;*
- *Нийслэл, 2.6 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 154 ТАХ;*
- *Булган аймаг, 1.8 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 13 ТАХ;*
- *Архангай аймаг, 0.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 13 ТАХ. **Хавсралт 2.***

1.3. Шинээр хэрэгжүүлэх барилга байгууламжийн ангилалд хамаарах 145 ТАХ-ний 23.5 хувьд нь үндсэн хөрөнгийн ашиглалттай холбоотой урсгал зардал, орон тоо, санхүүжүүлэх эх үүсвэр, төсөвт нөлөөлөх ачааллын талаарх дүгнэлт, тооцооллыг хийгээгүй нь Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2¹, ЗГ-ын 2023 оны 278 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах тайлагнах журам”-ын 2.2.4²-д заасантай тус тус нийцээгүй байна. **Хавсралт 3.**

1.4. Нийслэлд шинээр хэрэгжүүлэхээр багцлан баталсан 28 ТАХ-ний ажлын тоо хэмжээ, төсвийн тооцоолол тодорхойгүй байна.

- *Ухаалаг УБ “Смарт сити” төсөл, 20.1 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 5 ТАХ;*
- *Алсын зайн дамжуулагчтай угаарын болон хийн түлшний мэдрэгч (УБ), 15.9 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 2 ТАХ;*
- *Шинэ Зуун модын бүтээн байгуулалтын ажлын зураг төсөв, 9.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 4 ТАХ;*
- *Эмнэлэг, сургууль, цэцэрлэгийн барилгын хөрөнгө оруулалт, их засварын ажил (УБ), 8.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 9 ТАХ. **Хавсралт 4.***

1.5. Шинээр хэрэгжих 1.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 58 ТАХ-г төлөвлөж, батлахдаа иргэд, олон нийтийн саналыг төсвийн цаглаварт хугацаанд аваагүй, тусгаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5.2³, 67 дугаар зүйлийн 67.3⁴-т заасантай тус тус нийцээгүй байна. **Хавсралт 5.**

¹ 29.2. Хөрөнгө оруулалтын төслийн саналд үндсэн хөрөнгийн ашиглалттай холбоотой урсгал зардал, орон тоо, санхүүжүүлэх эх үүсвэр зэрэг холбогдох тооцоог хавсаргаж, төсөвт нөлөөлөх ачааллын талаарх дүгнэлтийг гаргасан байна.

² 2.2.4. Төсөл, арга хэмжээний саналд үндсэн хөрөнгийн ашиглалттай холбоотой урсгал зардал, орон тоо, санхүүжүүлэх эх үүсвэр зэрэг холбогдох тооцоог хавсаргаж, төсөвт нөлөөлөх ачааллын талаарх дүгнэлтийг гаргасан байх;

³ 6.5.2. төсвийг төлөвлөх, бүрдүүлэх, хуваарилах, тайлагнах үйл ажиллагаанд олон нийтийн оролцоог хангах;

⁴ 67.3. Энэ хуулийн 67.1-д заасан төсвийн төслийг боловсруулах явцдаа төслийг тухайн шатны Засаг дарга болон хот, тосгоны Захирагч олон нийтэд танилцуулж, тухайн засаг захиргааны нэгжид амьдарч байгаа иргэдийн санал, хүсэлтийг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал болон Зөвлөлд танилцуулна.

1.6. Хөрөнгө оруулалтын бус шинж чанартай, өмчид бүртгэх боломжгүй 133.4 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 220 ТАХ-г хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн нь Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.24⁵-т заасантай нийцээгүй байна. Тухайлбал:

- УБ, нийтийн зориулалттай орон сууцны цахилгаан шат шинэчлэх, дээвэр фасад засвар, угсармал орон сууцны дулаан алдагдлыг бууруулах зэрэг 62.3 тэрбум сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 38 ТАХ;
- УБ, СБД, зураг төсөв, зөвлөх үйлчилгээ, нийтийн зориулалттай орон сууцны гадна фасад, дээвэр засвар, цахилгаан шатны шинэчлэлт зэрэг 11.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 19 ТАХ;
- УБ, ЧД, Орчны аюулгүй байдал, дэд бүтцийн судалгаа, нийтийн орон сууцуудын гадна фасад, дээвэр засвар зэрэг 1.6 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 19 ТАХ;
- Дорноговь аймаг, фасад, дээвэр засварын 0.5 тэрбум төгрөгийн 3 ТАХ;
- Төв аймаг, нэгдсэн эмнэлгийн дээвэр засварын 0.3 тэрбум төгрөгийн 2 ТАХ. **Хавсралт 6.**

1.7. Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар аймгуудад төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, баяр наадмын бэлтгэл ажил, худаг гаргах, орон гэргүй иргэдэд гэр болон улсын төсвийн байгууллагуудад тоног төхөөрөмж, бараа материал худалдан авах, үйлчилгээ үзүүлэх, судалгаа хийх зэрэг ТАХ-г хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, төсвийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна. Үүнд:

- Хөвсгөл аймаг, 16.5 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 12 ТАХ.
- Орхон аймаг, 12.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 29 ТАХ;
- Ховд аймаг, 4.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 17 ТАХ;
- Дундговь аймаг, 2.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 10 ТАХ;
- Өвөрхангай аймаг, 1.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 9 ТАХ;
- Увс аймаг, 0.8 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 5 ТАХ;
- Дорноговь аймаг, 0.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 8 ТАХ;
- Сэлэнгэ аймаг, 0.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 12 ТАХ;
- Завхан аймаг, 0.05 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 1 ТАХ.

1.8. Шинээр хэрэгжүүлэх 720.8 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 50 ТАХ-г ерөнхий нэршлээр баталж, хэрэгжүүлэх явцад тухайн шатны ЗД-ын захирамжаар 347 багцад задалж төсөвт өртөг, хэрэгжүүлэх байршлыг тодорхойлсон нь Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.3.4⁶-д “санхүүжүүлэх эх үүсвэрээс үл хамааран төсөл арга хэмжээг нэг бүрийг бүрэн хэмжээгээр тусгана” гэж заасантай нийцээгүй байна. Тухайлбал:

- УБ, БГД, Боловсролын байгууллагад шаардлагатай тоног төхөөрөмж худалдан авах ТАХ-г 5 багцад;
- УБ, БЗД, УБ зам засвар, арчлалт ОНӨААТҮГ-ын асфальт бетоны үйлдвэрийн барилга, тоног төхөөрөмж нийлүүлэлтийн ажил, ТАХ-г 3 багцад;
- УБ, СБД, Сургууль, цэцэрлэгийн материаллаг бааз бэхжүүлэх, ТАХ-г 7 багцад;
- УБ, Нийтийн зориулалттай орон сууцны дээвэр, фасадны зураг төсөв, засварын ажил хийх ТАХ-г 27 багцад хуваажээ. **Хавсралт 7.**

1.9. Шинээр хэрэгжүүлэх 5.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 428 ТАХ-г нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх, хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлж, шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үнэлж, эрэмбэлээгүй нь ЗГ-ын 2023 оны 278 дугаар тогтоолоор баталсан журмын 2.3.2.1-д заасантай нийцээгүй байна. **Хавсралт 8.**

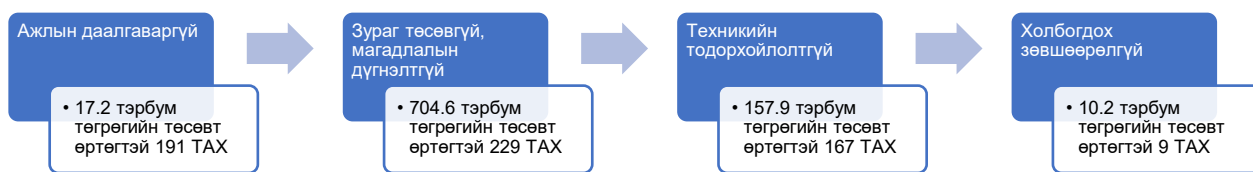
1.10. Шинээр хэрэгжүүлэх 890.1 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 596 ТАХ төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй, төсөв батлагдсаны дараа холбогдох шийдвэрүүд нь гарсан нь Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.4-т заасантай нийцээгүй байна. Тухайлбал:

⁵ 4.1.24. "хөрөнгө оруулалт" гэж төсвөөс санхүүжүүлж, тухайн шатны төсөвт хамаарах хуулийн этгээдийн өмчлөлд шилжих хөрөнгийн зарлагыг;

⁶ 29.3.4. санхүүжүүлэх эх үүсвэрээс үл хамааран төсөл нэг бүрийг бүрэн хэмжээгээр тусгах;

Дүрслэл 2. Төсөөлөлтийн шаардлага хангаагүй батлагдсан ТАХ

Ажлын даалгаваргүй:

- Дундговь аймаг, Төрийн үйлчилгээний авто бааз байгуулах, Дундговь аймаг-Бүгд найрамдах Киргиз улсын Баткен хот хоорондын санамж бичгийн хүрээнд хэрэгжүүлэх Ногоон байгууламж нэмэгдүүлэх;
- УБ, БЗД дүүрэг, Тохижилтын ажил, дүүргийн 27 дугаар хорооны ӨЭМТ-ийн засварын ажил;
- УБ, БГД, суралцагчдын дотуур байр, Төрийн архив, Улсын бүртгэлийн барилга, Оюуны эрин сургуулийн өргөтгөл, гадна тохижилт зэрэг ажлын зураг төсөв боловсруулах;
- УБ, ХУД, Авто зам, авто замын засвар шинэчлэлт, Барилга, байгууламж, дэд бүтэц, Тохижилт, бүтээн байгуулалт зэрэг ажлын зураг төсөв боловсруулах;
- УБ, ЧД, Тусгаар тогтнолын талбайн тохижилт, Хүүхдийн зуслан, Хайлааст Чингэлтэйг холбосон авто замаас 37 дугаар сургууль хүртэлх авто зам зэрэг ажлын зураг төсөл боловсруулах.

Зураг төсөвгүй:

- Завхан аймаг, Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын засвар, Нөмрөг сумын спорт заал, Тосонцэнгэл сумын хүүхэд хамгааллын төвийн засвар;
- Өмнөговь аймаг, Цогтцэций суманд 320 хүүхдийн хүчин чадал бүхий сургуулийн барилга, Сэврэй сумын Цагдаагийн хэсгийн барилга, 1200 хүүхдийн сургуулийн барилга;
- Орхон аймаг, Спорт заалны барилга, Хот тохижуулах газарт нийтийн тээврийн авто гарааш барих;
- Өвөрхангай аймаг, Арвайхээр сумын хүүхэд залуучуудын парк, Хужирт сумын ерөнхий боловсролын 1, 2 дугаар сургуулийн дотуур байрны засвар;
- Нийслэл, "Үндэсний цэцэрлэгт хүрээлэн"-ийн бүтээн байгуулалтын ажил, Гандантэгчлэн хийдийн гадна зам, талбайн борооны ус зайлуулах шугамын ажил, Бэлхийн амны Хүннүгийн язгууртны цогцолборын тохижилтын ажил.

Магадлалын дүгнэлтгүй:

- Өмнөговь аймаг, Даланзадгад сумын Нисэх хорооллын үерийн сувгийн автомашины гүүрэн гарц байгуулах, 2-р баг Хан-Уул гэр хорооллын чулуун зам барих, Аймгийн нутгийн удирдлагын ордны өргөтгөлийн барилгыг барьж, ашиглалтад оруулах;
- Сэлэнгэ аймаг, Хүнсний агуулахын барилга барих;
- Нийслэл, СХД Гал түймэр унтраах аврах анги, Жаргалант тосгоны эрүүл мэндийн төвийн барилга угсралтын ажил, Нийтийн эзэмшлийн явган хүний замыг шинээр болон шинэчлэн засвар;
- УБ, БГД Нийтийн зориулалттай орон сууцны гадна фасад засвар;
- УБ, БЗД-ийн Онцгой байдлын хэлтсийн гал түймэр унтраах, аврах 35 дугаар ангийн их засварын ажил, 27 дугаар, 6 дугаар хорооны ӨЭМТ-ийн их засвар;
- УБ, ХУД, Зайсангийн эцсийн автобусны буудлын тохижилтын ажил, 7 дугаар хэсгийн авто замын ажил.

Техникийн тодорхойлолтгүй:

- Төв аймаг, Аймгийн төвийн орон сууцны шугам сүлжээнд ус цэвэршүүлэх төхөөрөмж суурилуулах;
- Хөвсгөл аймаг, "Өрхийн үйлдвэрлэлийг дэмжих" тоног төхөөрөмж, Дулааны станцад зөөврийн дизель генератор, Цагдаагийн эрүүлийн автомашин худалдан авах;
- Хэнтий аймаг, газар ухагч машин, иргэний бүртгэлд 4G сүлжээний төхөөрөмж, компьютер авах, Цэнхэрмандал суманд орон нутаг сурталчлах танхим байгуулах;
- Нийслэл, Гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн тусгай хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, Дата төвийн үндсэн болон цахилгааны тоног төхөөрөмжийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх ажил, дунд оврын автобус худалдан авах;
- УБ, ХУД-ийн Онцгой байдлын хэлтэст шаардлагатай гал унтраах, эрэн хайх тоног төхөөрөмж, 130 дугаар сургуулийн тоног төхөөрөмж худалдан авах;
- УБ, СБД, Төрийн албаны болон сургууль, цэцэрлэгийн материаллаг бааз бэхжүүлэх;
- УБ, БЗД, халуун сүү хөтөлбөрийн хүрээнд шаардлагатай тоног төхөөрөмж, цэвэр усны станцын 5 байрыг шинээр барихад шаардлагатай материал худалдан авах.

Холбогдох зөвшөөрөлгүй /газрын зөвшөөрөлгүй/:

- Говь-сүмбэр аймгийн шинээр баригдах Найрамдал хотхоны гадна цахилгаан хангамжийн ажил;
- Нийслэл, СХД бейсболын талбай шинээр байгуулах;
- Нийслэл, Гал түймэр унтраах аврах анги барих ажил. **Хавсралт 9.**

Шийдвэрлэлт: Аудитаар илэрсэн 4,225.7 тэрбум төгрөгийн зөрчилд 1,114.6 тэрбум төгрөгийн зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргахгүй 59 албан шаардлага, 3,111.1 тэрбум төгрөгийн 31 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

БҮЛЭГ 2. ЗАРИМ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХУДАЛДАН АВАХ АЖИЛЛАГААНД ХОЛБОГДОХ ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙГ МӨРДӨӨГҮЙ, ШААРДЛАГА ХАНГААГҮЙ ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙГ СОНГОН ШАЛГАРУУЛСАН ЗӨРЧИЛ ДАВТАГДСАН БАЙНА.

2.1. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар 12,878.0 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 2671 ТАХ-ний ХАА-ны эрхийг холбогдох газруудад шилжүүлсэн байна.

2.2. Тайлант онд 3,945.4 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 2315 ТАХ-ний ХАА-г амжилттай зохион байгуулж, 164.0 тэрбум төгрөгийг хэмнэж, 8,538.9 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 163 ТАХ-ний ХАА амжилтгүй болжээ.

2.3. Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй, хугацаа алдаж эрх шилжүүлсэн, хөрөнгө татагдсан, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн үйлчлэлд хамаарсан зэрэг шалтгаанаар 225.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 193 ТАХ-ний ХАА-г зарлаагүй байна.

2.4. Нийслэлд ажлын даалгавраар тендер зарласантай холбоотойгоор 2025 онд шинээр хэрэгжүүлэх 1,301.0 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 34 ТАХ-ний зураг төсвийг гүйцэтгэлийн шатанд боловсруулж, зарим ТАХ-ний газрын зөвшөөрөл бүрэн шийдвэрлэгдээгүйгээс гэрээт ажлын хэрэгжилт удаашрах, төсөвт өртөг нэмэгдэх эрсдэл үүссэн байна. Тухайлбал:

Нийслэл:

- БГД 25-р хороо, 960 суудалтай сургуулийн барилга барих 18.0 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй ТАХ;
- СХД гал түймэр унтраах аврах анги барих 6.6 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй ТАХ;
- СХД 8 дугаар хорооны өрхийн эмнэлэг, цагдаагийн хэсгийн цогцолбор барилга барих 3.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй ТАХ;
- СБД 7 дугаар хороо, ерөнхий боловсролын 2 дугаар сургуулийн өргөтгөлийн барилга угсралтын ажил 1.1 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй ТАХ;
- Өмчийн харилцааны газрын агуулахын барилга барих 0.9 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй ТАХ.

2.5. Нийт ТАХ-ний 54.3 хувь нь нээлттэй тендер шалгаруулалт, 26.3 хувь нь харьцуулалт, 15.6 хувь нь шууд худалдан авалт, 3.8 хувь нь бусад аргаар зохион байгуулсан байна.

2.6. Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 379.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 308 ТАХ-ний худалдан авах ажиллагааг 2025 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш зохион байгуулсан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.1-д заасантай нийцэхгүй байна. **Хавсралт 10.**

2.7. Нийслэлд 184 ТАХ-ний худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулахаар төлөвлөсөн боловч гүйцэтгэлийн шатанд 160 ТАХ-ээр нэмэгдэж, төсөвт өртөг нь 11,739.6 тэрбум төгрөг буюу 43.7 дахин өссөн байна.

2.8. Дундговь аймгийн Дэрэн, Дэлгэрцогт сумд 0.07 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 10 ТАХ-г худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгаагүй байна.

2.9. Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 82.8 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 110 ТАХ-ний ХАА-г зохион байгуулахдаа шаардлага хангаагүй гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулсан нь ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийн 27 дугаар зүйлийн 27.3-д заасантай нийцэхгүй байна. Тухайлбал:

Нийслэл:

- Нийтийн зориулалттай орон сууцны дээвэр, фасадны зураг төсөв, засварын ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь ижил төстэй ажил, хүний нөөц, техникийн чадавхийн шаардлага хангаагүй;
- Бейсбольн талбай шинээр байгуулах ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь санхүү, хүний нөөц, техникийн чадавхийн шаардлага хангаагүй.

Дүүрэг:

- ЧД, 1, 3, 4, 5, 6, 10 дугаар хороодод ухаалаг хогийн сав байрлуулах ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь ижил төстэй ажил, хүний нөөцийн чадавхийн шаардлага хангаагүй;
- СХД, Хог тээврийн тусгай зориулалтын техник хэрэгсэл худалдан авах ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь техникийн чадавхийн шаардлага хангаагүй;
- БХД, Хог төвлөрүүлэх цэгийн өргөж буулгадаг хогийн сав, хог буулгаж ачих крантай автомашин худалдаж авах ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь ижил төстэй ажил, техникийн чадавхийн шаардлага хангаагүй;
- БЗД, УБ зам засвар, арчлалт ОНӨААТҮГ-ын асфальт бетоны үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж нийлүүлэлтийн ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь санхүүгийн чадавхийн шаардлага хангаагүй;
- ЧД, Дүүргийн 30 дугаар байрны фасад засварын ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь ерөнхий шаардлага хангаагүй.

Ховд аймаг:

- Хөгжил политехник коллежийн барилгын сантехникийн засварын ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь санхүүгийн болон ижил төстэй ажил шаардлага хангаагүй;
- Жаргалант станцаас Ховд сумыг холбох цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын угсралтын ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь ижил төстэй ажил, техникийн чадавхийн шаардлага хангаагүй;
- МУИС Оюутны II байрны их засварын ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компани нь санхүү, ижил төстэй ажил, хүний нөөц, техникийн чадавхийн шаардлагыг тус тус хангаагүй. **Хавсралт 11.**

2.10. Тайлант онд тендер сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаатай холбоотой нийт 2,674.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 138 ТАХ-нд гомдол гарч СЯ болон Монополын эсрэг газарт хянагдаж 35 ТАХ-ний тендертэй холбоотой гомдлыг үндэслэлтэй гэж үзсэн байна. **Хавсралт 12.**

2.11. СЯ гомдлыг үндэслэлтэй гэж үзэн дахин үнэлгээ хийхийг даалгасан боловч дараах үнэлгээний хороод хэрэгжүүлээгүй байна. Үүнд:

Завхан: Аймгийн ИТХ болон Их-Уул сумын Соёлын төвд тоног төхөөрөмж худалдан авах ТАХ-ний үнэлгээний хороо.

Өмнөговь: Ханбогд сумын 1 дүгээр сургуулийн Б байрны камержуулалт, 2 дугаар сургуулийн дотор камержуулалт, Хөнгөн үйлдвэрийн бүсийг цэвэр, бохир, цахилгаан, дулаан, холбоо дохиоллын магистрал шугамд холбох ТАХ-ний үнэлгээний хороо.

2.12. ХАА зохион байгуулахтай холбоотой 17.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 60 ТАХ-ний ТББ-г хууль, журмын дагуу боловсруулж, батлуулаагүй байна. Тухайлбал:

Говьсүмбэр аймгийн ТЕЗ-аас зохион байгуулсан:

- УСДУ ОНӨААТҮГ-ын экскаватор худалдан авах ТАХ;
- Усан спорт сургалтын төвийн засварын ажил ТАХ;
- Өгөөж захын уулзвараас 2 дугаар сургуулийн уулзвар хүртэлх авто зам барих ТАХ;

Дорноговь аймгийн ТЕЗ-аас зохион байгуулсан: Жаргалант багийн 0.4 кВ-ын ЦДАШ, 250 кВА дэд өртөө барих ТАХ;

Завхан аймгийн ТЕЗ-аас зохион байгуулсан:

- Шилүүстэй, Их-Уул сумдын хогны автомашин худалдан авах ТАХ;
- Заеханмандал сумын хүнсний ногоо тариалах тоног төхөөрөмж, трактор худалдан авах ТАХ;

Сүхбаатар аймгийн ТЕЗ-аас зохион байгуулсан:

- Баруун-Урт сумын Нээдүгээр сургуулийн их засвар ТАХ;
- НДХ-ийн зүүн урд уулзвараас Асгат сумын чиглэлд гарах зам засварын ажил ТАХ;
- Боловсрол хорооллын хойд хэсгийн авто зогсоолын ажил ТАХ;

БЗД-ийн ХААА-аас зохион байгуулсан:

- 12.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 15 ТАХ;
- БЗД-ийн цагдаагийн хэлтэст шаардлагатай тоног төхөөрөмж нийлүүлэх ажил ТАХ;

СХД-ийн ХААА-аас зохион байгуулсан:

- Хот тохижилтын техник хэрэгсэл худалдаж авах ТАХ;
- Автобусны зогсоол 6 байршилд шинээр байгуулах ажил ТАХ;
- Захиалагчийн алба ОНӨААТҮГ-д техник хэрэгсэл худалдаж авах ТАХ;
- Усан сан барих ажил ТАХ;

БГД-ийн ХААА-аас зохион байгуулсан:

- Гэр хороолол дахь автомашины гүүр шинэчлэх ажил ТАХ;
- Тусгай зориулалтын техник тоног төхөөрөмж хэрэгсэл худалдан авах ТАХ;

ЧД-ийн ХААА-аас зохион байгуулсан: 1.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 9 ТАХ.

2.13. Зарим аймгийн ХАА-ны газар нь тендерийн нээлттэй болон харьцуулалтын аргыг хэрэглэхээс зайлсхийж 3.7 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 93 ТАХ-ний

төсвийг багцад хувааж, ажлын тоо хэмжээг багасгаж, шууд худалдан авалт хийсэн нь ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийн 10 дугаар зүйлийн 10.3⁷, 44 дүгээр зүйлийн 44.1⁸-д заасантай тус тус нийцэхгүй байна. Тухайлбал:

Архангай: Хашаат сумын ЗДТГ-ын цэвэр бохир шугамын холболт хийх 2 ТАХ;

Баян-Өлгий: Өлгий сумын 17, 29, 30, 7 дугаар багийн цэцэрлэг, Цэнгэл сумын 5 дугаар цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль зэрэг 6 байгууллагад гал тогооны тоног төхөөрөмж нийлүүлэх ТАХ;

Дорноговь:

- Төрийн болон тусгай чиг үүргийн байгууллагуудын парк шинэчлэл 2 ТАХ;
- Замын-Үүд сумын 4, 6, Алтан харгана цэцэрлэгт сургалтын хэрэглэгдэхүүн худалдан авах ТАХ;
- ЕБ-ийн 2, 3 дугаар сургуулийн засвар, ундны ус цэвэршүүлэгч худалдан авах ажил ТАХ;

Завхан: Онцгой байдлын газар гамшгийн эрсдэлийг даван туулах ажлын хүрээнд иргэдэд гэр олгох ТАХ;

Орхон: Ус дулаан хуваарилах төвүүдийг үл хамаарах схемд шилжүүлэх иж бүрэн ялтсан бойлер суурилуулах, Өвлийн спортыг дэмжих, Жаргалант сумын саравч барих ТАХ;

Өмнөговь: Ханбогд сумын 2 дугаар сургуулийн багш ажилчдын 60 айлын орон сууцны зураг төсөв боловсруулах ТАХ.

2.14. ТБОНӨХБАҮХАТХ, тендер үнэлэх болон давуу эрх олгох аргачлал, үнэлгээний хорооны үйл ажиллагааны журмыг зөрчиж ТББ-т тусгагдаагүй шалгуураар үнэлгээ хийж, шаардлага хангаагүй гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулсан зөрчил илэрсэн байна. Үүнд:

Завхан:

- Эрдэнэхайрхан сумын усалгааны систем худалдан авах ТАХ;
- Шилүүстэй сумын соёлын төвийн лед дэлгэц худалдан авах ТАХ;
- Завханмандал сумын хүнсний ногооны тоног төхөөрөмж, трактор худалдан авах ТАХ.

Шийдвэрлэлт: Дээрх илэрсэн зөрчилд АНТАГ-аас 55 зөвлөмж, 147.4 тэрбум төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 78 албан шаардлага, сахилгын хариуцлага тооцуулах 1 албан шаардлага, 3.0 сая төгрөгийн 2 төлбөрийн акт, 16.3 тэрбум төгрөгийн 3 ТАХ-г хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн байна.

⁷ 10.3.Захиалагч шууд худалдан авах, харьцуулалтын аргыг хэрэглэх зорилгоор батлагдсан төсөвт өртгийг хувааж худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулахыг хориглоно.

⁸ 44.1.Захиалагч батлагдсан төсөвт туссан төсөл, арга хэмжээ бүрээр худалдан авах ажиллагааг үр ашигтай төлөвлөж, батална.

БҮЛЭГ 3. ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛД ТАВИХ ЗАХИАЛАГЧИЙН ХЯНАЛТ ХАНГАЛТГҮЙГЭЭС ТӨЛӨВЛӨСӨН ХУГАЦААНДАА ЧАНАРТАЙ, ҮР ДҮНТЭЙ ХЭРЭГЖИХГҮЙ БАЙХ НӨХЦӨЛИЙГ БҮРДҮҮЛЖ БАЙНА.

3.1. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар 9,408.4 тэрбум төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 4650 ТАХ хэрэгжихээс 72.5 хувь буюу 3369 ТАХ бүрэн хэрэгжсэн, 18.9 хувь буюу 879 ТАХ хэрэгжих шатанд, 8.6 хувь буюу 402 ТАХ хэрэгжээгүй байна.

Хүснэгт 2. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний хэрэгжилт

(тэрбум.төгрөг)

№	Аймаг, нийслэлийн нэр	ТАХ-ний тоо	Төсөвт өртөг	Гэрээний дүн	Хэрэгжиж дууссан ажил		Он дамжин хэрэгжиж байгаа		Хэрэгжээгүй	
					тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
1	Архангай	51	8.0	7.8	30	4.7	4	3.1	17	0.1
2	Баян-Өлгий	99	11.6	10.4	92	7.6	2	2.8	5	-
3	Баянхонгор	43	10.2	10.3	39	7.3	4	3.0	-	-
4	Булган	88	8.7	7.5	74	5.4	4	2.0	10	0.0
5	Говь-Алтай	12	3.0	2.9	9	1.2	2	1.7	1	-
6	Говь-Сүмбэр	33	6.3	5.9	22	5.1	6	0.7	5	0.2
7	Дархан-Уул	152	44.6	39.3	118	30.5	10	3.9	24	5.0
8	Дорноговь	172	103.5	96.2	136	80.2	23	16.0	13	-
9	Дорнод	22	7.3	7.2	17	4.9	5	2.3	-	-
10	Дундговь	67	33.6	30.5	56	17.0	8	13.5	3	-
11	Завхан	75	9.1	12.2	65	8.3	8	3.4	2	0.4
12	Орхон	724	222.7	195.9	609	111.1	48	84.6	67	0.1
13	Өвөрхангай	24	5.1	3.1	24	3.1	-	-	-	-
14	Өмнөговь	589	594.1	546.0	480	332.4	84	182.0	25	31.6
15	Сүхбаатар	51	28.0	24.9	47	22.5	3	2.4	1	-
16	Сэлэнгэ	195	24.2	20.7	148	13.7	14	6.8	33	0.2
17	Төв	60	10.2	14.1	45	9.5	15	4.6	-	-
18	Увс	21	6.0	6.0	20	5.4	1	0.6	-	-
19	Ховд	191	29.3	21.7	146	16.6	13	4.9	32	0.2
20	Хөвсгөл	163	34.9	30.5	107	10.0	18	20.5	38	0.0
21	Хэнтий	76	14.0	13.1	65	12.5	5	0.6	6	-
22	Нийслэл	1,742	9,015.0	8,302.2	1,020	1,774.2	602	6,382.5	120	145.5
НИЙТ		4650	10,229.6	9,408.4	3369	2,483.3	879	6,741.8	402	183.2

3.2. Зарим ТАХ-ний зураг төсөв боловсруулах болон гүйцэтгэгч сонгон шалгаруулалт удааширсан, технологийн зогсолт хийсэн, захиалагч гэрээг тухай бүр дүгнээгүй зэрэг шалтгаанаар он дамжин хэрэгжихээр байна.

3.3. Ажлын даалгавар, техникийн тодорхойлолтгүй, магадлалын дүгнэлтгүй, худалдан авах ажиллагаанд оролцогчгүй, төсвийн тодотголоор санхүүжилт хасагдсан зэрэг шалтгаанаар зарим ТАХ хэрэгжээгүй байна.

Дүрслэл 3 ТАХ-ний ангилал

3.4. ТАХ-г ангилбал, орчны тохижилт, ногоон байгууламжийн 1401 ТАХ буюу 30.1 хувь, техник, тоног төхөөрөмж, машин механизм авах 1219 ТАХ буюу 22.0 хувь, барилга байгууламжийн 748 ТАХ буюу 16.1 хувь, дэд бүтцийг сайжруулах, зам, гүүр, далан шуудуу, цахилгаан, дулааны шугам сүлжээний 463 ТАХ буюу 10.0 хувь, ТЭЗҮ, зураг төсөв боловсруулах болон бусад 1013 ТАХ буюу 21.8 хувийг эзэлж байна.

3.5. Нийслэлийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж буй 813 ТАХ-ний 7,739.3 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий гүйцэтгэлд Нийслэлийн харьяа 19 байгууллага захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлснээс Нийслэлийн Замын хөгжлийн газар, Нийслэлийн Хөрөнгө оруулалтын газар болон СХД-ийн барилга Захиалагчийн алба ОНӨААТҮГ-уудад дараах зөрчил илэрсэн байна. Тухайлбал:

• Газар чөлөөлөлт бүрэн дуусаагүй, ажлын зураг төсөвт өөрчлөлт оруулсан, магадлалын дүгнэлтгүй ажил эхлүүлсэн, гүйцэтгэгч гэрээнд заасан хугацаанд ажлаа гүйцэтгээгүй, ажлаа орхигдуулсан, гэрээ дүгнэж алданги тооцоогүй, гүйцэтгэлд үндэслэн санхүүжилт олгоогүй.

Сэлбэ хорин минутын хот корпорац ХХК:

• Газар чөлөөлөлт бүрэн дуусаагүй, иргэдтэй тохиролцоо хийгдээгүй байхад барилга угсралтын ажлыг эхлүүлсэн, зураг төсөв магадлалаар баталгаажгаагүй байхад барилга угсралтын ажлын гэрээ байгуулж эхлүүлсэн, захиалагч үе шатны хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй, гэрээт ажлын хугацаа хэтэрсэн гүйцэтгэгчээс алданги тооцоогүй.

Нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын алба:

Нөхөн олговортойгоор газар чөлөөлөлтийн явцад зохих зөвшөөрөлгүй баригдсан барилгын нөхөн олговорт 1.4 тэрбум төгрөг, газар чөлөөлөх явцад газар өмчлөх эрхийг баталгаажуулснаас 1.2 тэрбум төгрөгийг тус тус олгосон байна.

3.6. Нийслэлд төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй 1,491.0 тэрбум төгрөгийн гэрээний дүнтэй 75 ТАХ-г эхлүүлснээс шалтгаалан гүйцэтгэлийн үе шатанд зураг, төсөв боловсруулах, газар чөлөөлөх ажил хийгдэж, ажлын явц удааширч, төсөвт өртөг нэмэгдэх эрсдэл үүссэн байна. Тухайлбал:

• Эмээлт эко аж үйлдвэрийн паркийн дулааны цахилгаан станц, бохир ус цэвэрлэх байгууламж, гэрээний дүн 224.6 тэрбум төгрөг, ажлын явц 20.0 хувь;

• БЗД-ийн 2, 4 дүгээр хорооны инженерийн шугам сүлжээний ажил, гэрээний дүн 6.5 тэрбум төгрөг, ажлын явц 10.0 хувь;

• Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын агуулахын барилга, гэрээний дүн 0.8 тэрбум төгрөг, ажлын явц 5.0 хувь;

• Шалган нэвтрүүлэх товчооны байр, гэрээний дүн 0.9 тэрбум төгрөг, ажлын явц 5.0 хувь;

• БГД-ийн 25 дугаар хорооны 960 суудлын сургуулийн барилга, гэрээний дүн 16.6 тэрбум төгрөг, ажлын явц 5.0 хувь;

• Хан-Уул дүүргийн 18 дугаар хорооны 640 суудлын сургуулийн барилга, гэрээний дүн 9.3 тэрбум төгрөг, ажлын явц 5.0 хувь;

• СХД-ийн 8 дугаар хорооны цогцолбор барилга, гэрээний дүн 3.0 тэрбум төгрөг, ажлын явц 5.0 хувь;

• Эсгийлэх дэд станцын зураг төсөв, гэрээний дүн 0.2 тэрбум төгрөг, ажлын явц 5.0 хувь.

3.7. Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн зарим барилга байгууламжийн зураг төсөвт тусгагдсан ажлыг бүрэн хийгээгүй, чанартай гүйцэтгээгүй, захиалагчийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй зэрэг зөрчил илэрсэн байна. Тухайлбал:

Архангай: Хашаат сумын “Спорт заал, дотуур байрны их засвар” ажлын дээвэр хэсэгт зай, завсар үүссэн, дусаал дусаж, хана таазанд нэвчилт үүссэн.

Баянхонгор:

• Хүрээмарал сумын цэцэрлэгийн барилгын засварын ажлын паркетын шалны ам даралт бүрэн хийгдээгүй, шал хөндийрч, ховхорсон;

• Галуут сумын цэцэрлэгийн их засварын ажлын шилэн хаалганы ханын доторлогоо, өнгөлгөө бүрэн хийгдээгүй, дээд, доод булангуудын дулаалга дутуу хийгдсэн;

• Баянхонгор сумын 6 дугаар цэцэрлэгийн барилгын их засварын ажлын агуулахын өрөөний дээврийн хэсгээс ус гоожсон.

Говь-Алтай: Есөнбулаг сумын гэр хорооллын багт ус түгээх цэг байгуулах ажлыг дутуу болон чанаргүй гүйцэтгэсэн.

Говь-Сүмбэр:

• Шивээговь суманд хүүхдийн тоглоомын талбай барих ажлын хашаа, сүүдрэвч эвдэрсэн;

• Халдвартын эмнэлгийн их засварын ажлын хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд зориулсан налуу зам, баруул бүрэн хийгдээгүй.

Дархан-Уул:

• Дархан сумын 18 дугаар сургуулийн спорт заалны засварын ажлын агааржуулалтын систем эвдэрсэн;

• Дархан сумын 4 дүгээр сургуулийн спорт заалны засварын ажлыг чанаргүй гүйцэтгэсэн.

Дорноговь:

• Ханги боомтод Төрийн албан хаагчийн 8 айлын орон сууц барих ажлын гадна талбайн саравч эвдэрсэн;

• Сайншанд сумын 8 дугаар цэцэрлэгийн гадна фасад, дээвэр, цонх, хаалга, дотор засварын ажлыг чанаргүй гүйцэтгэсэн.

Дундговь: Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжил, хамгааллын газарт "Unitel Hub" өрөө байгуулах ажлын паркетэн шал, халуун хүйтнээр үлээдэг кондейшн хийгдээгүй.

Өмнөговь:

- Сэврэй суманд 10 айлын орон сууц барьж, ашиглалтад оруулах ажлын гадна тохижилт хийгдээгүй;
- Ханбогд сумын Онцгой байдлын хэлтсийн сургалтын төвийн барилгыг барьж ашиглалтад оруулах ажлыг чанаргүй гүйцэтгэсэн;
- Цотцэций сумын Тэгшдүүрэн тохижилт ОНӨААТҮГ-ын барилгын ажлын галын дохиоллын холболт хийгдээгүй, цементэн талбайн хайрга бутарсан;
- Ханбогд сумын 2 дугаар сургууль, 29 дүгээр цэцэрлэгийн барилгын хаалга, цонхны засварын ажлын даалгаварт тусгагдсан 603м² вакум цонхонд хамгаалалтын тор хийгдээгүй;
- Даланзадгад сумын 3-р сургуулийн барилгын их засварын ажлыг батлагдсан зураг төслийн дагуу гүйцэтгээгүй.

Сүхбаатар аймаг: Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн барилгын их засварын ажлын гэрэлтүүлэг, цахилгааны засварын ажлыг чанаргүй гүйцэтгэсэн;

Сэлэнгэ аймаг:

- Аймгийн музейн барилгын дотор засварын ажлын даалгаварт тусгагдсан ажлыг дутуу гүйцэтгэсэн;
- Түшиг сумын нийтийн эзэмшлийн талбайн тохижилт, гэрэлтүүлгийн ажлыг чанаргүй гүйцэтгэсэн.

Ховд аймаг:

- Жаргалант сумын цэцэрлэгийн засварын ажлын гадна фасадыг чанаргүй гүйцэтгэсэн;
- Жаргалант сумын Цамбагарав баг Олзвойн 3-р гудамж гадна зогсоол, тохижилтын ажлын даалгаварт тусгагдсан 511 м² зүлэгжүүлэлтийн ажил хийгдээгүй;
- Дарви сумын дотуур байрны барилгын засварын ажлын угаалгын өрөөний таазнаас ус алдсан, замаск ховхорсон.

Хөвсгөл аймаг: Ус дулаан дамжуулах төв №11, 12, 13 хэрэглэгчийг төвлөрсөн дулааны шугам сүлжээнд нэмж холбох ажлуудыг батлагдсан зураг төслийн дагуу гүйцэтгээгүй.

Төв аймаг: Авто зам засвар, арчлалтын нэгтгэл нь Зуунмод сумын өвөл, зуны арчлалтын ТАХ-нд захиалагчийн хяналтыг хангалтгүй хэрэгжүүлснээс гэрээнд тусгаадаагүй ажлыг гүйцэтгүүлсэн.

Нийслэл:

- СХД-ийн ӨЭМТ-ийн барилгын 1, 2 дугаар давхрын зарим өрөөний хана цуурсан, орчны ногоон байгууламж, замын бродюрын чигжээс бүрэн хийгдээгүй;
- СБД-ийн 10-р хороо, 13, 15, 30, 30Б, 36-р байрны гадна талын авто зогсоол, явган зам талбайн тохижилтын ажлуудыг чанаргүй гүйцэтгэсэн.

3.8. Барилга байгууламжийг ашиглалтад хүлээн авах комиссоос өгсөн үүрэг даалгаврыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй, техникийн тодорхойлолт, ажлын даалгаварт тусгагдсан ажлын тоо хэмжээ зөрүүтэй байхад хүлээн авсан, захиалагчийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй дараах ТАХ байна. Үүнд:

Баян-Өлгий:

- Баяннуур сумын ахуйн үйлчилгээний барилгыг цэцэрлэгийн зориулалттай болгон засварлах ТАХ;
- Ногооннуур сумын Ховд багийн салбар цэцэрлэгийн засвар ТАХ.

Баянхонгор: Гурванбулаг сумын ЕБС-ийн дотуур байрны засвар ТАХ.

Завхан аймаг:

- Эрдэнэхайрхан, Яруу сумдад газар тариалангийн усалгааны систем нийлүүлэх ТАХ;
- Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг түргэн шуурхай хүргэх автомашин нийлүүлэх ТАХ.

Өмнөговь:

- Гурвантэс сумын ЕБС-ийн спорт заалны засвар ТАХ;
- Сэврэй сумын засмал зам дагуух сумын хилийн цэс газарт тохижилт хийх ТАХ;
- Сэврэй сумын төрийн үйлчилгээний авто машины гарааш барих ТАХ;
- Даланзадгад сумын Цагаанбулаг 8 дугаар багийн мод үржүүлэг хорооллын баруун талын үерийн даланг засварлаж, тохижуулах ТАХ;
- Даланзадгад сумын Дунд сайхны 4 дүгээр багт тоглоомын талбай байгуулах ТАХ;
- Даланзадгад сумын Гурвансайхан хорооллын шинээр баригдаж буй автозам дагуух үерийн усны сувагчлал ТАХ;
- Даланзадгад сумын ЕБС-ийн ариун цэврийн өрөөний засвар ТАХ.

Сүхбаатар: Боловсрол хорооллын хойд хэсгийн авто зам, зогсоол барих ажил ТАХ.

Ховд:

- Спортын ордны засвар ТАХ;
- Үенч сумын дотуур байрны засвар ТАХ.

Нийслэл:

- ХУД-ийн цэцэрлэгт хүрээлэн, спорт талбай, зам талбайн тохижилтын ажил ТАХ;
- БНД-ийн төрийн байгууллагуудад шаардлагатай компьютер, тоног төхөөрөмж худалдан авах ТАХ;
- БЗД-ийн Прокурорын газарт шаардлагатай тоног төхөөрөмж нийлүүлэлтийн ажил ТАХ;
- НД-ийн усны машин худалдан авах ажил ТАХ.

3.9. Дээрх зөрчлүүд нь Барилгын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5⁹, ЗГ-ын 2017 оны 170 дугаар тогтоолоор баталсан “Барилгын ажлын захиалагчийн дүрэм”-ийн 3.11¹⁰, 2021 оны 212 дугаар тогтоолоор баталсан “Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүрэм”-ийн 5.1.3¹¹, 2023 оны 278 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам”-ын 4.4.1¹², Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2016 оны А/178 дугаар тушаалаар баталсан “Барилгын ажилд зураг төсөл зохиогчийн хяналт тавих дүрэм”-ийн 3.1¹³-д заасан хяналт тавих үүрэг бүхий байгууллагууд болон ИТХ, ЗД нар бүрэн хэрэгжүүлээгүйтэй холбоотой байна.

Шийдвэрлэлт: Дээрх илэрсэн 54.4 тэрбум төгрөгийн зөрчилд АНТАГ-аас 0.6 тэрбум төгрөгийн 25 зөвлөмж, 53.7 тэрбум төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 64 албан шаардлага, сахилгын хариуцлага тооцуулах 6 албан шаардлага, 0.06 тэрбум төгрөгийн 4 төлбөрийн актыг тогтоож шалгагдагч байгууллагад хүргүүлсэн байна.

⁹ Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллага нь барилгын үйл ажиллагаанд холбогдох норм, нормативын баримт бичгийн хэрэгжилтийг хангах, хяналт тавих замаар хувийн, нийтийн болон гуравдагч этгээдийн ашиг сонирхлыг хамгаалах үүрэг хүлээнэ

¹⁰ Захиалагч барилга байгууламжийн техникийн хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагаас хийх үзлэг, шалгалтын ажилд оролцож, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах ажлыг зохион байгуулах үүрэгтэй.

¹¹ Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комисс дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ: барилгын ажлыг зураг төсөл, норм, нормативын баримт бичигт заасан техникийн үзүүлэлт, шаардлагын дагуу гүйцэтгэсэн эсэх;

¹² 4.4.1.Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний захиалагчийн техник, технологийн хяналтыг хэрэгжүүлэгч байгууллага нь холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу техник, технологийн захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэх зөвшөөрлийг авсан байх бөгөөд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

¹³ Зураг төсөл зохиогч барилгын ажлын захиалагчтай / цаашид захиалагч гэх/ гэрээ байгуулан барилгын ажилд зохиогчийн хяналт тавина.

БҮЛЭГ 4. ЗАРИМ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ САНХҮҮЖИЛТИЙГ ХУУЛЬ, ЖУРАМД НИЙЦҮҮЛЭН ОЛГООГҮЙ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮР ДҮНД БИЙ БОЛСОН ХӨРӨНГИЙН 18.2 ХУВИЙГ ДАНС БҮРТГЭЛД ТУСГААГҮЙ БАЙНА.

4.1. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар 4204 ТАХ-нд 4,077.4 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг олгохоор баталж, гүйцэтгэлээр 3158 ТАХ-нд 2,793.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгосноос шилжих ТАХ-нд 1,398.3 тэрбум төгрөг, шинээр хэрэгжих ТАХ-нд 1,395.3 тэрбум төгрөгийг тус тус олгожээ.

Хүснэгт 3. Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар санхүүжүүлсэн ТАХ

(тэрбум.төгрөг)

№	Аймаг, нийслэл	Тайлант онд олгосон санхүүжилт					
		Шинэ ТАХ		Шилжих ТАХ		Нийт	
		Тоо	Мөнгөн дүн	Тоо	Мөнгөн дүн	Тоо	Мөнгөн дүн
1	Архангай	32	5.5	2	0.5	34	6.0
2	Баянхонгор	20	2.5	17	2.6	37	5.1
3	Баян-Өлгий	61	4.7	37	1.7	98	6.4
4	Булган	60	4.9	13	1.1	73	6.0
5	Говь-Алтай	5	0.4	6	1.9	11	2.2
6	Говь-Сүмбэр	19	3.7	3	0.4	22	4.0
7	Дархан-Уул	31	5.4	64	6.8	95	12.3
8	Дорноговь	81	19.6	31	13.9	112	33.4
9	Дорнод	10	1.1	2	2.2	12	3.3
10	Дундговь	43	14.1	11	4.8	54	18.9
11	Завхан	62	5.8	8	1.0	70	6.8
12	Орхон	189	59.9	67	19.4	256	79.2
13	Өвөрхангай	15	2.3	10	0.8	25	3.1
14	Өмнөговь	360	160.1	185	116.4	545	276.6
15	Сүхбаатар	30	7.3	9	1.6	39	8.9
16	Сэлэнгэ	104	8.5	48	3.6	152	12.1
17	Төв	36	6.5	1	0.0	37	6.5
18	Увс	18	4.4	2	0.5	20	4.9
19	Ховд	108	8.6	48	4.7	156	13.4
20	Хөвсгөл	107	10.1	4	0.9	111	11.0
21	Хэнтий	56	8.4	15	1.6	71	10.0
22	Нийслэл	475	1051.3	653	1,1212.1	1128	2,263.4
Нийт дүн		1922	1,395.3	1236	1,398.3	3158	2,793.6

4.2. Нийт олгосон санхүүжилтийн 0.8 хувь буюу 22.1 тэрбум төгрөгийг техник хяналтын болон зохиогчийн хяналтын зардал эзэлж байна.

4.3. Төрийн сангийн барьцаа хөрөнгийн дансанд хэрэгжиж дууссан 1259 ТАХ-ний 53.3 тэрбум төгрөгийг төвлөрүүлжээ.

4.4. Гэрээний үүргээ зөрчсөн 179 гүйцэтгэгчид 0.4 тэрбум төгрөгийн алдангийг захиалагч байгууллагуудаас тооцсон байна.

4.5. Аудитаар ТАХ-ний санхүүжилттэй холбоотой дараах зөрчлүүд илэрсэн байна. Тухайлбал:

Алданги суутгалгүйгээр санхүүжилт олгосон:

- Орхон аймаг 130.8 сая төгрөг, Дорноговь аймаг 29.5 сая төгрөг, Өмнөговь аймаг 3.0 сая төгрөг, Хөвсгөл аймаг 3.0 сая төгрөг, Завхан аймаг 2.2 сая төгрөг.

Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй зарцуулсан:

- Орхон аймаг 29.1 сая төгрөг.

Барьцаа хөрөнгийн дансанд байршуулсан:

- Өмнөговь аймаг өмнөх онуудад хөрөнгө оруулалтын зардлаас 4.4 тэрбум төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлээгүй.

Гүйцэтгэлд үндэслээгүй санхүүжилт олгосон:

- Архангай аймаг 1.5 сая төгрөг, Баян-Өлгий аймаг 8.5 сая төгрөг, Завхан аймаг 5.4 сая төгрөг, Орхон аймаг 526.1 сая төгрөг, Ховд аймаг 3.7 сая төгрөг; Увс аймаг 25.3 сая төгрөг, Төв аймаг 24.9 сая төгрөг,

СХД 1.5 сая төгрөг, Хан-Уул дүүрэг 10.8 сая төгрөг, БГД 16.3 сая төгрөг, Чингэлтэй дүүрэг 8.9 сая төгрөг;

- Өмнөговь аймаг 4.2 тэрбум төгрөгийг бодит гүйцэтгэлд үндэслэн олгоогүй, төлөвлөгөөнд тусгаагдаагүй ажилд 414.4 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон, 12.5 сая төгрөгийг барьцаа хөрөнгийн дансанд байршуулаагүй, 2.7 сая төгрөгийн үнийн хөнгөлөлтийг тооцоогүй санхүүжилт олгосон;
- Төв аймаг түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийн хүрээнд орон сууц хүлээж аваагүй байхад 450.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон;
- Сүхбаатар аймаг малжуулах хөтөлбөр ТАХ-ний 710 бог малыг нийлүүлээгүй бөгөөд 117.2 сая төгрөгийн санхүүжилтийг бодит гүйцэтгэлээс илүү олгосон.

Зориулалт бусаар зарцуулсан:

- Завхан аймаг 9 ТАХ-нд 941.0 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, зориулалт бусаар зарцуулсан;
- Орхон аймаг худалдан авах ажиллагааны үр дүнд бий болсон 3.8 тэрбум төгрөгийн хэмнэлтийг аймгийн болзошгүй аваарын зардалд зарцуулсан.

Эх үүсвэрийг данс хооронд гүйлгэн зарцуулсан:

- Завхан аймгийн Сантмаргаз болон Завханмандал сумд 243.9 сая төгрөг;
- Орхон аймаг 49.8 сая төгрөгийг Засаг даргын захирамжаар болзошгүй аваарын зардлаас гаргаж, зарцуулсан;
- Сэлэнгэ аймаг 103.8 сая төгрөгийг зардлын эх үүсвэр хооронд гүйлгэн санхүүжүүлсэн байна.

4.6. Нийслэлийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх ТАХ-ний санхүүжилтэд 2025 онд 2,926.1 тэрбум төгрөгийг төлөвлөж, гүйцэтгэлээр 69.5 хувийн санхүүжилт олгосон байна.

4.7. Хөрөнгө оруулалтын ТАХ-г төсөвт тусгахдаа шилжих, их засвар, арчлалт болон шинээр хэрэгжүүлэх гэсэн дарааллаар эрэмбэлэхээр журамласан боловч Нийслэлийн 2025 оны төсвийг батлахдаа шилжих ТАХ-г он дамжих болон шилжих гэж ангилж, санхүүжилтийг хоёр төсвийн жил дамжуулан хэрэгжүүлэхээр баталсан байна.

4.8. Он дамжин хэрэгжихээр төлөвлөсөн 235 ТАХ-нд олгох санхүүжилтийн 49.8 хувийг олгож, хоёр төсвийн жил дамжуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.5¹⁴, ЗГ-ын 2023 оны 278 дугаар тогтоолоор баталсан журмын 3.3.1¹⁵-д заасантай нийцэхгүй байна.

4.9. Дараах байгууллагууд гэрээний үүргийн хэрэгжилтэд тавих хяналтыг хангалтгүй хэрэгжүүлж, гэрээ сунгах хүсэлтийг тогтоосон хугацаанд ирүүлээгүй 14 ТАХ-ний гүйцэтгэгчээс 290.6 сая төгрөгийн алданги тооцож, төлүүлэх арга хэмжээг авч ажиллаагүй байна. Үүнд:

- Нийслэлийн Хөрөнгө оруулалтын газар ОНӨААТҮГ нь 11 ТАХ-ний гүйцэтгэгчээс 203.1 сая төгрөг;
- Сэлбэ хорин минутын хот корпорац ХХК нь 1 ТАХ-ний гүйцэтгэгчээс 60.2 сая төгрөг;
- СХД-ийн Захиалагчийн алба ОНӨААТҮГ нь 2 ТАХ-ний гүйцэтгэгчээс 27.3 сая төгрөг.

4.10. Нийслэлийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжсэн ТАХ-нд дараах алдаа, зөрчлүүд илэрсэн байна. Үүнд:

Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй ТАХ-нд санхүүжилт олгосон:

- Захиалагчийн хяналт хэрэгжиж буй 34 ТАХ-ний төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй гүйцэтгэгчид 380.3 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгосноос 84.5 хувь буюу 321.3 тэрбум төгрөгийг урьдчилгаа төлбөр хэлбэрээр олгосон.

Үр ашиггүй зарцуулалт:

5 ТАХ-нд бодит ажил хийгдээгүй байхад гүйцэтгэгчид 2.9 тэрбум төгрөгийн явцын санхүүжилт олгож, төсвийн хөрөнгийг үргүй зарцуулсан байна. Үүнд:

- УБ хотын бохир усны "Туул-1" коллекторын барилга угсралт: Гэрээний дүн 6.2 тэрбум төгрөг, бодит ажил хийгдээгүй байхад 1.9 тэрбум төгрөг;
- БЗД-ийн 12 дугаар хорооны инженерийн шугам сүлжээний зураг төсөл: Гэрээний дүн 0.1 тэрбум төгрөг, бодит ажил хийгдээгүй байхад 0.03 тэрбум төгрөг;
- Гэр хорооллын дахин зохион байгуулалтын зураг төсөл: Гэрээний дүн 0.1 тэрбум төгрөг, бодит ажил хийгдээгүй байхад 0.03 тэрбум төгрөг;

¹⁴ 43.5-д заасныг зөрчиж "төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 43.1.3, 43.1.5-д зааснаас бусад төсвийг хоёр төсвийн жил дамжуулан зарцуулахгүй"

¹⁵ 3.3.1.Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь төсвийн төсөлд тусгах төсөл, арга хэмжээг сонгох болон төслийн санхүүжилтийг шийдвэрлэхдээ дараах эрэмбийг баримтална

Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн аудитын тайлан

- Гандантэгчилэн хийд орчмын инженерийн дэд бүтцийн ажил: Гэрээний дүн 0.7 тэрбум төгрөг, бодит ажил хийгдээгүй байхад 0.6 тэрбум төгрөг;
- "Зорчигч тээвэр гурав" ОНӨААТҮГ-ын автобус паркийн барилга: Гэрээний дүн 4.3 тэрбум төгрөг, бодит ажил хийгдээгүй байхад 0.3 тэрбум төгрөг.
- Хот байгуулалт, хотын стандартын газар нь захиалагчийн хяналтыг хэрэгжүүлсэн 3.5 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртөгтэй Сэлбэ дэд төвийн орон сууцны барилгуудын суурийн холболтын зураг боловсруулах ТАХ-ний санхүүжилтийг бүрэн олгосон боловч зураг төсөвт дахин өөрчлөлт оруулснаар өмнөх зураг ашиглалтгүй болж, төсвийн хөрөнгийг үргүй зарцуулсан байна.

Шийдвэрлэлт: АНТАГ-аас нийт 31.2 тэрбум төгрөгийн зөрчилд 5.0 тэрбум төгрөгийн 20 акт, 25.7 тэрбум төгрөгийн 24 албан шаардлага, 0.5 тэрбум төгрөгийн 7 зөвлөмжийг шалгагдагч байгууллагуудад хүргүүлсэн байна.

4.11. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын үр дүнд бий болсон 1,817.5 тэрбум төгрөгийн 2347 ТАХ-ний хөрөнгийг НББ-д тусгахаас 81.8 хувийг бүртгэлд тусгасан байна.

Хүснэгт 4. НББ тайланд тусгасан ТАХ

(тэрбум.төгрөг)

Д/д	Аймаг, хот	НББ-д тусгавал зохих ТАХ		НББ-д тусгасан ТАХ		НББ-д тусгаагүй ТАХ	
		Тоо	Мөнгөн дүн	Тоо	Мөнгөн дүн	Тоо	Мөнгөн дүн
1	Архангай	34	5.0	34	5.0	0	-
2	Баянхонгор	37	6.3	23	5.0	14	1.3
3	Баян-Өлгий	72	6.2	69	6.1	3	0.1
4	Булган	71	5.9	64	5.0	7	0.8
5	Говь-Алтай	9	1.2	9	1.2	0	-
6	Говь-Сүмбэр	20	4.3	14	3.7	6	0.5
7	Дархан-Уул	33	12.7	14	5.3	19	7.3
8	Дорноговь	119	51.0	99	39.4	20	12.6
9	Дорнод	17	4.9	17	4.9	0	-
10	Дундговь	50	16.7	48	15.9	2	0.7
11	Завхан	47	7.9	37	4.3	10	3.6
12	Орхон	232	124.8	232	124.8	0	-
13	Өвөрхангай	24	3.4	24	3.4	0	-
14	Өмнөговь	547	373.7	546	364.4	1	9.4
15	Сүхбаатар	42	20.5	40	16.3	2	4.3
16	Сэлэнгэ	147	14.5	139	13.9	8	0.6
17	Төв	42	7.3	34	4.9	8	2.3
18	Увс	17	4.2	16	4.1	1	0.1
19	Ховд	103	13.1	92	11.5	11	1.7
20	Хөвсгөл	94	8.8	90	7.4	4	1.4
21	Хэнтий	60	12.5	53	12.4	7	0.1
22	Нийслэл	530	1,111.6	323	586.0	207	525.6
Нийт дүн		2347	1,817.5	2017	1,244.9	330	572.5

4.12. Харин 572.5 тэрбум төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 330 ТАХ-г НББ-д тусгаагүй байна. Тухайлбал:

- Баян-Өлгий аймаг 0.1 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг ашиглагч байгууллага НББ-д тусгаагүй,
- Булган аймаг 0.8 тэрбум төгрөгийн 5 ТАХ-г данс бүртгэлд тусгаагүй;
- Говьсүмбэр аймаг 0.5 тэрбум төгрөгийн дүнтэй 6 ТАХ-г данс бүртгэлд тусгаагүй;
- Дорноговь аймаг 9.1 тэрбум төгрөгийн 17 ТАХ-г ашиглагч байгууллагын НББ-д тусгаагүй, 3.5 тэрбум төгрөгийн өртөгтэй 3 ТАХ-г ашиглагч байгууллагын НББ-д тусгаагүй;
- Дундговь аймаг "Мандалын гэгээ" ОНӨААТҮГ-ын дансанд бүртгэгдэх усалгааны системийг орон нутгийн хөрөнгөд бүртгээгүй;
- Завхан аймаг 3.6 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгаагүй;
- Дархан аймаг 7.3 тэрбум төгрөгийн 19 ТАХ-ний хөрөнгийг бүртгэлд тусгаагүй;
- Өмнөговь аймаг хатуу хучилттай автозам барих ажлын 9.4 тэрбум төгрөгийн дүнг эргэлтийн хөрөнгөөр бүртгээгүй;
- Хөвсгөл аймаг 1.4 тэрбум төгрөгийн 4 ТАХ-ний хүрээнд бий болсон хөрөнгийг бүртгэлд тусгаагүй;
- Төв аймаг Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжсэн 8 хөрөнгө оруулалтын ажлыг данс бүртгэлд тусгаагүй;

Орон нутгийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн аудитын тайлан

- Сэлэнгэ аймаг 0.6 тэрбум төгрөгийн гэрээний дүнтэй 8 хөрөнгийг холбогдох байгууллагуудын бүртгэл, тайланд тусгаагүй байна;
- Нийслэл, 12.9 тэрбум төгрөгийн гэрээний дүнтэй 19 ТАХ-ний зургийг "барилга угсралтын явцад өөрчлөгддөг" гэх үндэслэлээр өмчийн бүртгэлд тусгаагүй, ТЭЗҮ болон байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн үнэлгээ боловсруулах 87.2 тэрбум төгрөгийн өртөг бүхий 35 ТАХ-ний үр дүнд бий болсон баримт бичгийг бүртгэх эрх зүйн зохицуулалт дутмаг байгаагаас шалтгаалан өмчийн бүртгэлд тусгаагүй байна.

4.13. Бусад ТАХ-ний ангиллын хувьд баримт бичгийн бүрдүүлбэр хангуулах, хянах, холбогдох зөвшөөрөл авах зэрэг ажлууд үргэлжилж 2026 онд бүртгэгдэхээр төлөвлөсөн нь төсөвт тодотголд орж зарим ажил цаг хугацааны хувьд оройтож хэрэгжсэн, явц удааширсан зэргээс шалтгаалж байна.

Шийдвэрлэлт: АНТАГ-аас нийт 35.3 тэрбум төгрөгийн зөрчилд 25.8 тэрбум төгрөгийн 12 албан шаардлага, 9.5 тэрбум төгрөгийн 9 зөвлөмжийг шалгагдагч байгууллагуудад хүргүүлсэн байна.

Өмнөх оны аудитаар өгсөн зөвлөмжийн биелэлт 76.2 хувьтай байна.

Орон нутгийн төсвийн 2024 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн гүйцэтгэл, нийцлийн аудитаар Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт хүргүүлсэн 2 зөвлөмжийн биелэлт 76.2 хувийн хэрэгжилттэй байна.

АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ

Аудитаар илрүүлсэн зүйлс, аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтүүдийг хийж байна. Үүнд:

1. Орон нутгийн 2025 оны төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх ТАХ-нд төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй буюу төсөвт өртгийг тойм дүнгээр тооцоолсон, зураг төсөвгүй, ажлын даалгавар, техникийн нөхцөлгүй, төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй ТАХ-г төлөвлөсөн байна.
2. Худалдан авах ажиллагаанд хууль тогтоомжийг бүрэн мөрдөөгүй, зарим ТАХ-нд шаардлагад нийцсэн гүйцэтгэгчийг шалгаруулаагүй зөрчил давтан гарсан, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль зөрчиж 5 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан байна.
3. ТАХ-ний гүйцэтгэлд тавих мэргэжлийн байгууллага, захиалагч, зохиогчийн хяналт хангалтгүйгээс ажлыг чанаргүй, дутуу гүйцэтгэх, чанар байдал нь алдагдах, ашиглалтын шаардлага хангахгүй байх нөхцөлийг үүсгэж байна.
4. Зарим ТАХ-ний санхүүжилтийг хууль, журамд нийцүүлэн олгоогүй, хөрөнгө оруулалтын үр дүнд бий болсон хөрөнгийн 18.2 хувийг данс бүртгэлд тусгаагүй байна.

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ

Аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд:

Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт:

1. Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй ТАХ-г төлөвлөхгүй байх, худалдан авалт, гүйцэтгэл, санхүүжилтийн үйл ажиллагаанд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хяналт тавьж ажиллах.

